

Příběh neobvyklé vůně – Orbix

Tomáš Zeno Václavík

Bakalářská práce
2006

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Katedra animace a audiovize

akademický rok: 2005/2006

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš Zeno VÁCLAVÍK**

Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**

Studijní obor: **Multimedia a design**

Téma práce:

- 1. Teoretická část:**
Dokumentace realizace praktických prací
- 2. Praktická část:**
  - a) reklamní spot**
  - b) propagační film**

Zásady pro vypracování:

1. Teoretická část:

Rozsah práce: minimálně 25 normostran textu bez započítání obsahu, rejstříku a obrazových příloh. Formální podoba: 1 ks v pevné vazbě s popisem na hřbetu i horní desce spolu s CD-ROM s prací v datové formě. Dále 2 ks práce, které mohou být v kroužkové vazbě. Práci je třeba rovněž odeslat do knihovny UTB Zlín v elektronické podobě ve formátu PDF.

Pokyny k vypracování: prostudujte a analyzujte dostupné materiály vážící se k zadanému tématu. Formulujte své závěry a získané vědomosti.

2. Praktická část:

Práce kameramana na propagačním filmu a reklamě. Práce bude předložena na 3 ks DVD.

Součástí celé práce budou vyplněné formuláře pro OSA a NFA.

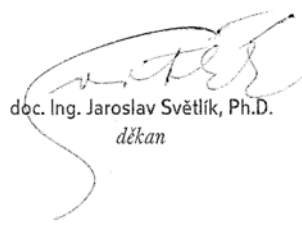
Rozsah práce: viz Zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz Zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam odborné literatury:

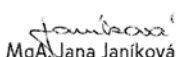
Doporučené zdroje:
veškeré odborné literární zdroje, odborné časopisy či webové stránky vztahující se k tématu

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Juraj Fandli
Katedra animace a audiovize
Datum zadání bakalářské práce: 6. února 2006
Termín odevzdání bakalářské práce: 19. května 2005

Ve Zlíně dne 6. února 2006

doc. Ing. Jaroslav Světlík, Ph.D.
děkan

Mgr. Jana Janíková, ArtD.
vedoucí katedry

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce popisuje průběh natáčení studentských filmů na dvou konkrétních příkladech. Jedná se o propagační film s názvem Příběh neobvyklé vůně a reklamní spot Orbix, které byly praktickou částí autorovy bakalářské práce.

Klíčová slova: propagační film, Orbix, studentský film, audiovizuální umění

ABSTRACT

This Bachelor thesis describes history of shooting student's films on two particular examples. Is concerned on a promotional film called „Příběh neobvyklé vůně“ and on commercial shot Orbix, which were a practical part of author's Bachelor thesis.

Keywords: promotional film, Orbix, student film, audiovisual art

Tato práce je věnována všem, kteří se nebojí při hledání cest tápat.

Prohlašuji, že jsem na celé bakalářské práci pracoval samostatně.

Ve Zlíně dne .....

.....

podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD.....	7
I PŘÍBĚH NEOBVYKLÉ VŮNĚ.....	9
1 EXPLIKACE FILMU PŘÍBĚH NEOBVYKLÉ VŮNĚ.....	10
2 ÚVODNÍ SCÉNA FILMU	12
2.1 ZÁPIS Z TECHNICKÉHO SCÉNÁŘE	12
2.2 REALIZACE TVŮRČÍHO ZÁMĚRU	17
3 ALOIS WESSELS SI DOPISUJE S EDISONEM	19
3.1 ZÁPIS Z TECHNICKÉHO SCÉNÁŘE	19
3.2 REALIZACE TVŮRČÍHO ZÁMĚRU	21
4 VÝROBNA.....	23
4.1 ZÁPIS Z TECHNICKÉHO SCÉNÁŘE	23
4.2 REALIZACE TVŮRČÍHO ZÁMĚRU	23
5 OSOBNÍ POUČENÍ	25
II ORBIX.....	26
6 EXPLIKACE SPOTU ORBIX.....	27
7 TECHNICKÝ SCÉNÁŘ.....	28
8 REALIZACE TVŮRČÍHO ZÁMĚRU.....	31
9 OSOBNÍ POUČENÍ	32
ZÁVĚR.....	33
SEZNAM PŘÍLOH.....	34

ÚVOD

Vzhledem k reklamnímu zaměření naší fakulty a mému osobnímu směřování ke kameramanským činnostem v rámci specializace Audiovize je tématem mé bakalářské práce spolupráce na dvou audiovizuálních dílech propagačního charakteru. Prvním je dvacetiminutový propagační film s názvem Příběh neobvyklé vůně pro Muzeum pravých olomouckých tvarůžků v Lošticích, druhým minutový reklamní spot pro brněnskou společnost Orbix. Na obou dílech jsem se podílel v pozici hlavního kameramana, na spotu Orbix jsem navíc zastával i pozici producenta.

Ve své bakalářské práci se budu snažit na konkrétních příkladech popsat realizační procedury, které jsem při natáčení zvolil, a vyvodit konkrétní hodnocení chyb, ke kterým při realizaci z mého pohledu docházelo. Nutno předeslat, že se jedná skutečně o mé osobní hledisko a mé hodnocení, tudíž kupříkladu pohled mých spolužáků a režisérů těchto dvou děl Tomáše Hubáčka a Gabriely Jankové může být často zásadním způsobem odlišný. Převážná část audiovizuálních děl je povahy kolektivní, práce se účastní mnohočlenný štáb a ne vždy se podaří naplnit představu všech zúčastněných k jejich naprosté spokojenosti. Troufám si proto upozornit, že místy budou mé poznámky zcela konkrétně kritické, neboť pouze tímto způsobem mohu naplnit jeden z účelů této bakalářské práce, a to sice umožnit následujícím tvůrcům studentských audiovizuálních děl poučit se z chyb mých a z chyb našich štábů. Vzhledem ke koncepci práce je nezbytně nutné, aby se čtenář nejprve seznámil s popisovanými audiovizuálními díly. Bez jejich shlédnutí není možné se v této teoretické části orientovat, ani jí porozumět.

Práce je rozdělena na dvě části, z nichž v první se budu věnovat filmu Příběh neobvyklé vůně a v té druhé spotu Orbix. První část bude strukturovaná tak, že vždy uvedu scénu z technického scénáře a k ní doložím slovní popis realizace, která se mne bezprostředně týkala (volba postavení kamery, volba atmosféry, zasnícení scény, volba vhodné optiky a dalšího technického vybavení, tvorba záběru, komunikace s režisérem a dalšími členy štábu) a přidám osobní hodnocení scény, jak na mne působí s odstupem času v sestříhané a ozvučené formě ve výsledné podobě audiovizuálního díla. Druhá část bude vzhledem k délce spotu Orbix spojovat dílo do jednoho celku, neboť scény, které jsou často jednozáběrové, by nebylo efektivní třístit do dílčích kapitol.

Budu rád, pomůže-li tato práce v budoucnu jiným studentům specializace Audiovize k řešení realizace konkrétních scén, či k vyvarování se chyb v komunikaci mezi kamera-

manem, režisérem a produkční složkou štábu. Při čtení práce je však potřeba mít neustále na zřeteli, že se jedná o subjektivní popis natáčení dvou studentských audiovizuálních děl (byť komerčního charakteru) a že tedy určitá východiska nemohou být považována za všeobecně platná. Jako každý jiný obor, také natáčení studentských filmů má svá specifika, která odporují běžným, v praxi zavedeným postupům a řešením. Omlouvám se také předem případným čtenářům a divákům, kteří by se rádi dozvěděli něco o dalších, mnou nepopisovaných scénách filmu Příběh neobvyklé vůně. Vzhledem k charakteru a rozsahu této bakalářské práce není v mých silách věnovat se dopodrobna tak rozsáhlému audiovizuálnímu dílu v celé jeho délce. Vynasnažím se nahradit tuto skutečnost komplexností v popisu realizace spotu Orbix.

Čtenářům a divákům mé bakalářské práce bych chtěl poděkovat za jejich projevený zájem a popřát dobré světlo do jejich vlastních projektů.

I. PŘÍBĚH NEOBVYKLÉ VŮNĚ

1 EXPLIKACE FILMU PŘÍBĚH NEOBVYKLÉ VŮNĚ

Zadáním bylo natočit propagační film pro potřeby společnosti AW v Lošticích, která se zabývá výrobou pravých olomouckých tvarůžků. Film měl sloužit především k promítání v místním Muzeu tvarůžků, měl tedy poutavou a nenásilnou formou vtáhnout diváka do historie výroby tvarůžků a vzbudit v něm zájem o tento produkt i z hlediska jeho světové unikátnosti, nejen z důvodů ryze gurmánských. Scénáristka Zdena Matoušková a režisér Tomáš Hubáček se rozhodli zvolit formu částečně mystifikačního dokumentu prokládanou hranými pasážemi, ve kterých bude vystupovat zakladatel firmy Alois Wessels s rodinou. Jako jednotící (a zároveň na fiktivní prvky upozorňující) postava byl stvořen vypravěč celého příběhu – strážek Křópal.

Po společném přečtení a prokonzultování literárního scénáře jsme se s režisérem dohodli na následujícím obrazovém pojetí:

- Film bude barevný, ovšem za použití omezené barevné škály jak při samotném snímání, tak při postprodukcí, s výsledným tónováním do sépiových odstínů.
- Formát obrazu bude širokoúhlý televizní, tedy s poměrem stran 1:1,78. Důvodem jsou jednak vyšší kompoziční možnosti tohoto formátu, ale také následná projekce, která bude v muzeu probíhat na širokoúhlé TV obrazovce.
- Záběry nebudou v postprodukcí zrychlovány či zpomalovány.
- Četné noční atmosféry v interiérech nebudou zcela realisticky kopírovat skutečné světelné podmínky při osvětlení místnosti petrolejovou lampou, dopustíme se určité míry abstrakce.
- Až na výjimku záběrů povozu v otevřené krajině se vyhneme velkým celkům (VC).
- Pohyb kamery bude uvážený, ale víceméně v duchu hraného filmu. Jízdy i jeřáby budeme používat všude tam, kde budou sloužit příběhu. Více vyplyne při tvorbě technického scénáře.
- Dokumentární záběry v muzeu a v současné firemní výrobě je potřeba nasnímat kamerou, ovšem historické fotografie a další materiály bude výhodnější naskenovat a dále s nimi pracovat jako s grafickými prvky.
- Nebude-li to nezbytně nutné z realizačního hlediska, vyhneme se používání ruční kamery.
- Kostýmy herců a masky budou podřízeny našemu požadavku na omezenou barevnou škálu směrem k přírodním tlumeným tónům.

Z těchto základních bodů jsme vycházeli při následné přípravě realizace díla, tedy při technických obhlídkách lokací, přípravě technického scénáře, volbě kostýmů a masek. Následně se pak staly spolu s dalšími poznámkami mým východiskem při samotné realizaci díla, tedy při volbě atmosféry, zasvětlování a aranžování scény, volbě postavení kamery či trati kamerové jízdy, volbě optických kamerových filtrů a dalších profesních úkonech.

2 ÚVODNÍ SCÉNA FILMU

2.1 Zápis z technického scénáře

OBRAZ 1. EXT., V POLÍCH, DEN

Titulek: „Haná, 1896“ (roztmíváčka)

Komentář (Křópal, vnitřní monolog): „Před mnoha a mnoha lety chodíval po Hané stréček Křópal. Vyprávěl lidem tu svou histórii a provázel je jejich životem. Vždy se prý objevil v pravý čas na pravém místě... Povím vám teď jeden z jeho příběhů.“

1.C

Je zima. V nadhledu vidíme zasněžené hanácké roviny, skrz něž vede ušlapaná polní cesta. Jeřáb pomalu klesá k cestě, těsně kolem kamery projíždí krytý vůz tažený dvěma koňmi. Zadní strana vozu je nezakrytá, uvnitř je naskládáno všemožné zboží: nábytek, kvokající slepice v kleci, různé bedny, několik sudů s tvarohem. Vůz se vzdaluje po cestě.

Blížící se zvuk koňského povozu.

Kvokající slepice.

2.PD

Na kozlíku sedí Alois Wessels (32 let, dále AW) a bezmyšlenkovitě drží otěže. Pak si všimne něčeho na cestě před sebou.

3.C

Subjektivní pohled AW: přes koně v popředí vidíme staršího muže, kráčejícího polní cestou zády ke kameře. Přes rameno má brašnu. Koně ho dohánějí.

4.PD

AW se nerozmýšlí a potahá za otěže.

AW: „Prrr!“

5.PD

Pocestný (Stréček Křópal, „kouzelný dědeček“) se ohlédně a odstoupí stranou.

6.PD

(podhled) Záběrem projíždějí koně, do záberu se dostává kozlík s AW, vůz se zastavuje.

AW: „Pote (pane), kósek vás vemu... Vypadá to na pěknou chumelenicu“

7.PD

Křópal pokývne a šplhá do vozu.

Křópal: „Díky chlapče, máš recht, oni čerti budó mít zase nějakó veselku, bestie jedny“.

8.PD

AW pozoruje Křópala šplhajícího do vozu.

AW: „A néste vy stréček Křópal?“

9.PD

Křópal se pohodlně usadí.

Křópal: „Ja, ja. Edeš do Olomóca?“

10.PD

AW přikývne, pak se otočí na koně a pobídne je.

AW: „(To víte že jo.) Hyjé!“

11.PD

Křópal začne štrachat ve své brašně, vytáhne mapu. Začne ji rozkládat, mapa je obrovská. Dívá se do ní a vrtí hlavou.

Křópal: „To su blázen...“

12.PD

AW se nakloní aby viděl do mapy.

13.D

Subjektivní pohled AW: Dobová mapa Hané s humornými prvky (silně stylizovaná)

14.PD

AW s pohledem do mapy.

AW: „Takovó mapu sem eště neviděl.“

15.PD

Křópal vzhledne od mapy.

Křópal: „Takovó mapu mám enem ja, chlapče... A ty si vlastně s kama?“

16.PD

AW se nakloní nad mapu a vysvětluje.

AW: „Tady z toho severního cípu, z Loštic.“

17.PD

Křópal se stále dívá do mapy, kaboní se a vrtí hlavou.

Křópal: „To su blázen...Tuhle cestu mezi Lošticema a Olomócem tady nemám.“

Štrachá v kapse a vytáhne tužku. Nasliní ji a chybějící cestu začne do mapy kreslit.

18.D

Pohled na mapu, Křópalova ruka kreslí čáru. Cesta v mapě protne jinou cestu směrem do Vídně.

19.PD

AW je stále nakloněný k mapě a sleduje Křópalovo počínání. Pak s úsměvem konstatuje:

AW: „No vidíte, najedno to máme o kósek bliž.“

20.PD

Křópal spokojeně schovává tužku a prohlíží

si novou čaru na mapě. Pak něco ucítí, čichá ve vzduchu.

Křópal: „Co mňa to lištilo po hube za voňu. To musijó bét tvargle!“

21.PD

AW šáhne dozadu do vozu a vytáhne odtud pár tvarůžků zabalených v pergamenu. Podává je Křópalovi.

AW: „To mám od ženy na cestu. Nate, děte si.“

22.PD

Křópal vybalí jeden tvarůžek a s chutí se do něj zakousne.

Křópal: „No ja, tvargle só dobry.

23.PD

AW se s úsměvem po očku podívá jak si Křópal pochutnává (je vidět, že má AW dobré srdce) a věnuje se řízení.

24.PD

Křópal spokojeně pomlaskává.

Křópal: „Něco tak dobrého by se mělo vyrábět ve velkém“

25.PD

AW se podívá na Křópala a zasměje se.

AW: „Ale děte, to tu na Hané dělá každé.“

26.PD

Křópal se podívá na AW.

Křópal: „Je nová doba. Dneska má firmu kde kdo. To bys kókal, jedna baba z Holomóca má prý podnik, kde tupíruje ocasy kupírovaným psum. A furt má plno.“

27.PD

AW se zamyšleně dívá před sebe, pak se zeptá:

AW: „Šak to se nedá jen tak z gruntu. To

chce kapitál!“

28.PD

Křópal se zasměje a bez váhání odvětlí:

Křópal: „No co, vezmeš si půjčku, kópiš dům, najmeš děvečky, které ti pomůžó vyrábět. Tak se to dneska dělá“

29.PD

AW neodpoví, přemýšlí.

30.C

Vůz přijíždí na křižovatku cest a zastavuje.

AW: „Prrr!“

U křižovatky stojí ukazatel: Praha, Vídeň, Olomouc.

31.PD

Křópal si otře pusku a vrací zbytek tvarůžků v papíru AW.

Křópal: „Tak ti mockrát děkuju, chlapče.“

32.PD

AW se brání.

AW: „To si nechte na cestu“

33.PD

Křópal neváhá a strčí tvarůžky do brašny.

Křópal: „A to zas jo. Zrovna dám okoštovat starému kamarádovi z Vídně. To bude něco na tu jeho mlsný hubu. Tak spánembohem.“

Křópal seskakuje z vozu.

34.PD

AW se za ním usměje, pak pobídne koně.

AW: „Spánembohem stréčku. Hyjé!“

Záběrem projíždí krytý vůz.

35.C

Křižovatka v poli. Vůz odjíždí, jeřáb klesá,

švenk o 180°, Křópal v PD se dívá za

odjíždějícím vozem a tajemně se usmívá.   Začíná komentář z následující scény.

2.2 Realizace tvůrčího záměru

Úvodní scéna filmu má z hlediska filmové řeči expoziční význam. Prostřednictvím děje, který se v ní odehraje, je divák seznámen s prostředím, jednotlivými postavami, příběhem, je mu naznačeno tempo i atmosféra, ve kterých se film bude odvíjet. Proto jsme úvodní scéně společně s režisérem přikládali veliký význam.

Při přípravě realizace jsem zjistil, že pod obrovskou plachtou vozu se ztrácejí téměř všechny detaily ve stínech a že v kombinaci s okolními sněhovými pláněmi (které se také dostanou do záběru) budu muset polodetaily AW a Křópala dosvítit jednak od kamery pomocí odraženého světla (technicky pomocí butterfly s náplní full white) a z vozu pomocí efektového protisvětla, kterým mělo být měkce kreslící kinoflo zapojené na agregát. S touto osvětlovací technikou bych srovnal jasové poměry mezi sněhovou plání, obličejem Křópala stojícího před vozem a obličejem Křópala a AW jedoucích na voze na navzájem korespondující úrovni, navíc se zajímavým a přirozeným charakterem světla.

Z rozpočtových důvodů nebylo se světelným parkem vypůjčeno ani kinoflo, ani butterfly. Byl jsem tedy smířen s tím, že scénu budu muset realizovat v nižší výtvarné kvalitě a jiné světelné atmosféře, než jsem si naplánoval. Vybavil jsem se proto alespoň dostatečným množstvím odrazných desek.

Při příjezdu na místo natáčení se ovšem zjistilo, že produkčně nejsou některé záležitosti zcela dotaženy. Cca tři hodiny bylo nutno počkat, než byl koňský povoz naložen rekvizitami a dorazil na místo. Čas jsme částečně využili k přípravě a zkompletování jeřábu, dále pak k vyšlapávání cestičky pro Křópala ve sněhové pláni a k zlepšování svých řidičských dovedností. Agregát, který byl produkcí taktéž přislíben, na místo po drobných peripetiích s jeho sehnáním a výpůjčkou taktéž dorazil. Vzhledem k tomu, že se nám časový plán pro natočení celé scény značně zkrátil a režisér musel ze soukromých důvodů před západem slunce opustit místo natáčení, vypustili jsme z harmonogramu tohoto natáčecího dne druhou naplánovanou scénu (OBRAZ 12) a přesunuli ji do harmonogramu rezervního dne.

Natáčení scény probíhalo v drobné nervozitě, kdy jsem byl vcelku rozladěn ze vzniklé situace, za které jsem musel natáčet ne zcela dokonalé záběry, a režisér byl nervózní z výše popsaných produkčních zádrhelů a z nedostatku času. Díky tomu vážla i komunikace mezi námi. Dalo by se tedy říct, že chyby produkce ovlivnily celkovou kvalitu natáčeného díla i po výtvarné stránce, což nepovažuji za ideální. Přestože výsledné vyznění scény nebylo kategoricky neestetické, mám při každém dalším shlédnutí pocit lítosti nad jednou z nejméně povedených, a přitom mnou a režisérem nejlépe připravených scén.

Mírně nahořklou perličkou celého natáčecího dne se také stala výjimečná událost, kdy můj asistent Alan Soral (cukrovkář) zkolaboval v důsledku vzniklé hypoglykémie. Naštěstí byl včas dopraven do nemocnice a od dalšího dne s námi mohl pokračovat v natáčení.

3 ALOIS WESSELS SI DOPISUJE S EDISONEM

3.1 Zápis z technického scénáře

OBRAZ 18. INT., WESSEL SOVA KANCELÁŘ, VEČER

104.AP

AW sedí za stolem ve své kanceláři a s velkou pečlivostí črtá něco na papír. Všude kolem jsou složité plány. Při ruce má AW pravítko a kružítko. Zdvihne oči od papíru a zamyslí se. Otevře zásuvku stolu a vytáhne odtud vizitku.

Komentář (Křópal): „Díky konexím strážka Křópala navázal Loiza Wessels přátelské vztah s americkým vylázcem Thomasem Alvou Edisonem, jenž se netajil zálibou v dobrém jídle. Wessels s Edisonem konzultoval nápady na zdokonalení výroby a za odměnu mu za velkou ložnici posílal vždy pár bedýnek chutného sýra ze své továrny... V dopise ze dne 17. 12. 1911 popisuje Loiza Wessels účel svého nového vynálezu takto:“

105.D

AW drží v ruce vizitku s nápisem „Thomas Alva Edison – vynálezce, (adresa...)“.

106.D

AW se zamyšleně dívá na vizitku.

107.D

Švenk přes zažloutlý papír popsaný úhledným starým rukopisem.

AW (vnitřní monolog): „Dlouho sem přemýšlel, jak docílit zvýšení produkce a napadlo mě vyrobit, jak sem tento výtvar pojmenoval, klapáčku. Z nákresu, který vám rovněž posílám, jistě vidíte, že se jedná o jednoduchou tvarovací formu, jež se skládá ze dvou částí, spojených pantem. Obě části formy mají kruhový prohlubeň, spodní by měla být přichycená k desce, horní by měla být opatřena ručkou. Při zavření vznikne prostor o velikosti a tvaru tvarůžky.“

108.D

Švenk přes nákres klapáčky.

109.D

Skutečná klapáčka leží na lavici.

110.Archivní záběr:

Žena klapá klapáčkou.

111.PD

AW otevírá ošoupanou obálku s americkou poštovní známkou a adresou „Alois Wessels, Loštice, Mähren, Europa“.

112.D

Ruce AW vytahují z obálky dopis a rozevírají jej, uvnitř je anglicky psaný text.

113.PD

AW u stolu rýsuje.

114.D

Nákres mlýna na tvaroh.

115.PC

Skutečný dobový mlýn na tvaroh.

116.D

Švenk přes anglicky psané řádky.

117.D

Švenk přes nákres dnešního mlýnu s běžícím pásem

118.D

Ruka AW vede čáru podle pravítka přes nákres.

119.D

AW dokončí čáru a prohlíží si svůj nákres.

120.D

Nákres bubnu pračky na omývání tvarůžků

Komentář (Křópal): „Edisón v reakci na tento dopis dne 6. 3. 1912 napsal:“

Edison: „Vážený příteli, Vaše klapačka jistě postačí, ale proč být krátkozraký. Vypracoval jsem návrh moderního formovacího stroje, jenž je díky elektrifikaci plně automatický a produkci by Vám zvýšil mnohonásobně“

AW (vnitřní monolog): „...Úprava syrového tvarohu je namáhavá práce. Vše by měl usnadnit mlén se dvěma válcama otáčejícíma se proti sobě. Předpokládám, že tvaroh postačí semlet dvakrát až třikrát, aby bylo dosaženo požadované kvality...“

Edison (m. o.): „...Tento mlýn jsem zkonstruoval tak, aby postačilo semlít tvaroh jen jedenkrát. Semletý tvaroh by dopadal na dopravní pás, s jehož pomocí by byl dopraven přímo do skladovacích prostor...“

AW (vnitřní monolog): „...Děrovaná nádoba ve tvaru bubnu na hřídeli bude zapuštěna částí objemu do nádoby se slanou vodou...“

121.D

Švenk přes nákres dnešního oplachování od Edisona.

Edison (m. o.): „...pro rovnoměrné omytí tvarůžků na kovových roštích slouží speciální trysky...“

122.PD

AW čte Edisonův dopis.

Komentář (Křópal): „Edison tehdy trefně poznamenal: „Jednou za nás všechno udělají stroje.“ Škoda, že Wessels tomuto geniálnímu tvůrci o něco víc nedůvěřoval.

123.D

Dlouhý švenk přes sebe přeházené plány rozložené po stole. Zastaví se na písíci ruce AW.

V jednom ze svých dopisů napsal:“

124.PD

AW dopíše a zamyšleně se zadívá před sebe. Pak položí pero, vstane a sfouknutím petrolejky zhasne světlo

AW (vnitřní monolog): „Vaše vize se zdají být opravdu pokrokové, daleko v budoucnosti. Takové záležitosti snad přenechám svém potomkům...“

3.2 Realizace tvůrčího záměru

Scénu, ve které si Alois Wessels dopisuje s Tomášem Alvou Edisonem, považuji za jednu z obrazově nejpovedenějších a nejzdařilejších v celém filmu. Dá se říct, že tentokrát jsem měl k dispozici téměř vše, co jsem po produkci pro vytvoření dané atmosféry vyžadoval. Dokonce nebylo překážkou ani to, že jsme scénu roztočili cca dvě hodiny po plánovaném konci natáčecího dne – točilo se v interiéru, s plně kontrolovatelným světlem (po západu slunce), pouze s jedním hercem. Nelze přejít bez zmínky, že se pan Dušan Urban v roli Aloise Wesselse snažil působit neunaveně a vycházel nám ve všech našich požadavcích naprosto vstříc.

V této scéně sedí Alois Wessels u pracovního stolu. Zasnívání jeho postavy jsme provedli jednak reálným světlem petrolejky, jednak dosvícením 300W lampou s fresnelovou čočkou (expoziční úroveň obličeje AW). Atmosféru noční pracovny dále dotvářelo efektné protisvětlo HMI 2500W, simulující světlo měsíce přicházející do místnosti zvenčí, a dále něko-

lik efektových bodových reflektorů, které funkčně zdůraznily přítomné rekvizity – poličku s razítky, štos knih, plány vynálezců a dopisy rozložené na stole atd. Naproti stolu AW byly postaveny dvě jízdy – jedna se stolem rovnoběžná pro přejezdy zleva doprava a naopak, jedna šikmá (čelní) pro nájezdy na obličej AW. Díky tomuto rozložení kolejových tratí nebylo potřeba během natáčení celé scény žádných dalších úprav, které by zdržovaly ostatní složky štábu.

Již před natáčením scény jsem se rozhodl vysoký kontrast protisvětla snížit a zjemnit. Volil jsem mezi všemi variantami, které jsem měl k dispozici, a rozhodl se za použití mlhostroje mírně zvýšit hustotu vzduchu v místnosti na viditelnou úroveň. Při takovém stavu se světlo začne na jednotlivých částech umělé mlhy lámat a působí rozptýleněji, aniž by ztrácelo své optické kvality dané konstrukcí použité lampy. Toto rozhodnutí přispělo k lepšímu podání kontrastů zejména v okolí obličeje AW a v okolí světelného zdroje – petrolejky.

Podobnou světelnou atmosféru jsem vytvářel již mnohokrát, dalo by se tedy říct, že to pro mne byla částečně rutinní záležitost. Možná ano, ale i přesto jsem s jejím vyzněním v tomto obraze a v rámci filmu Příběh neobyčejné vůně nejspokojenější. Podobný vztah mám jen k obrazu 20 (Wesselsová ve skladu tvarůžků), který je ovšem jednozáběrový a pro potřeby rozboru v této práci nevhodný. Myslím si totiž, že vytvářet jednozáběrovou scénu je značně jednodušší, než vytvářet scénu snímátnou z více úhlů.

Ještě bych u této scény chtěl zmínit perfektní spolupráci s osvětlovačem Pavlem Ostrým a gripákem Danem Šmahelem. Spolu s mými asistenty Alanem Souralem a Lindou Vorličkovou vytvořili dobře fungující tým, který pracoval naplno, na který se málokdy čekalo déle, než bylo nezbytně nutné, a který si dokázal také vzájemně pomáhat nad rámec svých profesních povinností.

4 VÝROBNA

4.1 Zápis z technického scénáře

OBRAZ 19 INT., VÝROBNA, DEN

125.PD

Jízda přes Děvečky dělající tvarůžky za Komentář (Křópal): „Výroba tvarůžek se pomoci klapaček, rameno zdvih: v druhém tedy nezvýšila jen díky nabírání stále no-plánu jsou další zaměstnanci, kteří melou všech zaměstnanců, ale urychlila ji rovněž tvaroh na mlýnu, nebo omývají v bubnu Wesselsova jednoduchá zdokonalení.“
tvarůžky.

4.2 Realizace tvůrčího záměru

Ačkoliv jsem v minulé kapitole označil jednozáběrovou scénu jako nevhodnou pro potřeby této práce, nyní jsem si jednu takovou vybral pro doplnění hlavního prostředí, které bylo ve filmu využíváno – prostředí výroby. V prostředí výroby se natáčelo celkem pět obrazů (7, 11, 16, 19, 21), vybraný úsek scénáře tedy na záběru č. 125 pouze demonstruje popis prostředí v technickém scénáři. Místnost výroby jsme vytvořili v druhém patře muzea, což mělo své úskalí v nemožnosti přesvítit scénu během natáčení. Lampy vytvářející atmosféru prosluněného dne ve výrobě (ve skutečnosti sněžilo a poslední obraz jsme dotočili až před půlnocí) byly umístěny ve výšce 5,7 m (počítána výška středu reflektorů od dlažby firemního nádvoří). Pod stativy jsme museli vytvořit dva metry vysokou konstrukci z praktikáblů a časových důvodů bylo důležité zasvítit scénu ještě před příjezdem herců tak, aby se s těmito hlavními zdroji světla nemuselo v průběhu natáčení hýbat. Hlavní světlo přicházející od zdrojů umístěných venku sebou neslo základní stínovou konstrukci rámu oken, kterými procházelo, což se stalo základem vytvářené atmosféry. Uvnitř místnosti jsem řešil případné vysoké světelné poměry dosvícení hereckých akcí a rekvizit ve stínech za pomocí měkkých světelných zdrojů.

Postavení kolejové jízdy pro pohyb kamery bylo vzhledem k omezeným dispozicím využití místnosti možné pouze v jediné lince – přímo pod okny místnosti. Toto postavení sebou přinášelo občasné problémy se stíny, které tak vrhali kameraman s ostříčem a kamera do scény, ale bylo možné je vždy vyřešit postavením kamery v čase, tudíž správnou synchro-

nizací švenkování a rámování obrazu spolu s pohybem kamery po kolejích. Vzhledem k přítomnosti profesionálního gripáka nebylo potřeba výrazně vyššího počtu technických zkoušek před záběrem.

Vybranou scénu (tedy jednozáběrový obraz 19) považuji za jednu z nejlépe aranžovaných scén celého filmu. Podařilo se nám s režisérem naprosto v souladu s původním tvůrčím záměrem synchronizovat pohyb kamery s pohybem komparsistů i s hereckou akcí. Scéna díky tomu působí silně zabydleně, což v návaznosti na gradaci příběhu vzbuzuje v divákovi dojem postupného rozrůstání výroby a tím upevňování pozice AW.

5 OSOBNÍ POUČENÍ

Z natáčení „Tvarůžků“ (což byl pracovní název filmu Příběh neobvyklé vůně) jsem se vrátil s pevným rozhodnutím už nikdy se (v pozici kameramana) neúčastnit studentského projektu, který nebude mít dostatečné produkční zajištění. A tím nemyslím jen finanční krytí (tedy že rozpočet bude adekvátní očekávanému výsledku, což v případě této dvacetiminutové dobové záležitosti nebylo naplněno), ale především personální obsazení produkční složky štábu. Vzhledem k tomu, že jsem se v minulosti i v současné době v pozici kameramana účastnil natáčení školních cvičení celkem na čtyřech různých školách audiovizuálního či filmového zaměření (UTB Zlín, VOŠF Zlín, FAMU Praha, VŠMU Bratislava), dovoluji si díky možnosti srovnání usoudit, že studentský film skutečně nemusí být opřen pouze o natáčení do roztrhání těla za nelidských podmínek. V Lošticích jsme společně se štábem udělali kus pořádné práce, na premiéře se film setkal s neočekávaným úspěchem, nicméně jako jeden z hlavních tvůrců vím, že jsem mohl odvést lepší výsledek, kdybych k tomu dostal požadované podmínky. Zdůrazňuji, že není řeč o futuristické supertechnice a padesátičlenném štábu, ale o technickém vybavení a časových standardech, které jsou běžné a dostupné nejen v reálné praxi, ale i při natáčení jiných školních filmů.

Čas vše v dobré obrátí, říká se. Nyní se s režisérem Tomášem Hubáčkem (dva měsíce od natáčení Příběhu neobyčejné vůně) nacházíme uprostřed příprav na další společný film. Bude hraný a z realizačního hlediska nebude jednoduchý. Z toho usuzuji, že jsem buďto navzdory svým předchozím zkušenostem nepoučitelný, nebo věřím tomu, že příště budou zajištěny lepší podmínky.

II. ORBIX

6 EXPLIKACE SPOTU ORBIX

Reklamní spot pro společnost Orbix s.r.o. vznikl na základě objednávky marketingového oddělení společnosti Student Agency s.r.o., která jej také bude vysílat na uzavřeném televizním okruhu v autobusech na svých pravidelných vnitrostátních i mezinárodních linkách. Cílem bylo natočit spot dynamický, efektivní, představující zatím méně známou značku Orbix a všechny služby, které k ní patří. Spot by měl zaujmout především člověka, který zatím není klientem společnosti Orbix, tedy potenciálního zákazníka. Z obrazového hlediska byly vytyčeny následující požadavky na stylizaci:

- Obrazový formát 4:3 (1:1,33), neboť spot bude promítán v autobusech vybavených televizory a LCD panely právě s tímto poměrem stran.
- Barevná pestrost a výrazná sytost použitých barev, pokud možno s převahou pastelových tónů.
- Obraz bude změkčován kamerovými filtry již při snímání, kontrasty a jasy mimo rámeček standardní expozice budou upravovány během postprodukce.
- Jízdy budou použity uvážene, bude-li to možné, tak pouze v záběrech 16 a 17.
- Všechny obrazové atmosféry musí v divákovi vzbuzovat příjemné a hřejivé pocity (slunečný den, sluncem zalitá místnost, interiér v teplých barvách atd.).
- Kostýmy a masky budou podřízeny výše uvedeným požadavkům na barevnou sytost a pestrost.

Plánovaná délka spotu byla 60 sec., čemuž bylo podřízen počet a délka záběrů v technickém scénáři. Strávil jsem velice dlouhý čas diskutováním s režisérkou o možnosti použití více jízd či švenků v záběrech. Režisérka Gabriela Janková nakonec dokázala svou argumentací změnit můj pohled na celý spot a přizpůsobit mé vidění jednotlivých záběrů své představě, která sice nebyla zcela kompaktní, ale jak se nakonec ukázalo, byla dostatečně účinná.

7 TECHNICKÝ SCÉNÁŘ

Jedinou zvukovou složku spotu Orbix obstarává hudba, proto následující technický scénář neobsahuje pravý sloupec, který se běžně používá pro popis zvukové stopy. Členění do obrazů je i při tak nízkém počtu záběrů nutné, aby byl zachován přehled o jednotlivých prostředích, ve kterých se děj odehrává.

OBRAZ 1 EXT., MĚSTO, SVÍTÁNÍ

1.C

Citadela města, svítání. Možno nahradit svítáním za oknem, neurčité město.

OBRAZ 2 INT., KARLOVA LOŽNICE, RÁNO

2.PD

Karel (profil), pokoj, jde zprava doleva, časné ráno. Otáčí se od okna (snímán zepředu, jde směrem ke kameře až na D). Telefonuje, sluchátko drží v pravé ruce.

OBRAZ 3 INT., VERONIČIN POKOJ, PODVEČER-NOC

3.PC

Veronika u zrcadla, profil, zvedá sluchátko, rukou si nazouvá lodičku. (zleva doprava)

OBRAZ 4 INT., KARLOVA LOŽNICE, RÁNO

4.D

Karel si utahuje vázanku.

OBRAZ 5 INT., VERONIČIN POKOJ, PODVEČER-NOC

5.PD

Mírný nadhled. Veronika u počítače.

6.D

Stránky Orbixu, odklikává na počítači letenku do Vídně.

7.D

Ruka s myší-klik. (nadhled)

OBRAZ 6 INT., OBCHODNÍ CENTRUM, RÁNO

8.PC

Chodba obchodního centra typu IBC. Karel jde chodbou, opět telefonuje.

OBRAZ 7 INT., KLIENTSKÉ CENTRUM, UMĚLÉ OSVĚTLENÍ

9.PD

Asistentka sedící u počítače hovoří s Karlem a zároveň pracuje s klávesnicí.

OBRAZ 8 INT., LETIŠTNÍ HALA, VEČER

10.PC

Veronika prochází letištní halou. Zleva doprava.

OBRAZ 9 EXT., LETIŠTĚ, VEČER

11. C

Letadlo vzlétá.

OBRAZ 10 INT., POBOČKA ORBIXU V LETIŠTNÍ HALE, DEN

12.PD

Karel si vyzvedává letenku s destinací Vídeň.

OBRAZ 11 EXT., LETIŠTĚ, DEN

13.C

Letadlo přistává.

OBRAZ 12 EXT., RUŠNÁ ULICE, DEN

14.PC

Veronika od zaměstnance Orbixu přejímá připravený luxusní vůz, nasedá do něj a odjíždí.

OBRAZ 13 INT., RECEPCE HOTELU, DEN

15.PD

Karel na recepci hotelu přejímá klíče od pokoje.

OBRAZ 14 INT., ZASEDACÍ SÍŇ, UMĚLÉ OSVĚTLENÍ

16.PD

Dveře se otvírají, Veronika vchází do zasedací síně D, jízda kamerou vzad.

17.C

Přes rameno Veroniky vidíme jak se blíží ke Karlovi, jízda vpřed PD.

18.PD

Setkává se s Karlem, potřesou si rukou. Prolínačka.

OBRAZ 15 GRAFIKA – NETOČÍ SE

19.C

Titulek: Orbix činí Vaše obchody příjemnějšími.

OBRAZ 16 INT., ZASEDACÍ SÍŇ, UMĚLÉ OSVĚTLENÍ

20.PD

Veronika a Karel u stolu debatují. Karel podepisuje.

8 REALIZACE TVŮRČÍHO ZÁMĚRU

Při přípravách na natáčení jsme se s režisérkou Gabrielou Jankovou snažili neopomenout žádnou maličkost. Pečlivě jsme vybírali místa, na kterých jsme chtěli natáčet, stejně jako herce a komparsisty, kteří ve spotu účinkovali. Jak se později ukázalo, museli jsme učinit mnoho ústupků vzhledem ke stále upřesňovaným a stupňovaným požadavkům klienta.

Společnost Orbix nám při realizaci ponechala poměrně volnou ruku, přesto však byly veškeré pracovní postupy poznamenány přítomností klienta v procesu. Nevyhovující (námi vybraný) herec byl nahrazen klientovým, měnily se místa natáčení i použité rekvizity (automobil). Bylo nutné ukázat v obraze také pracoviště Orbixu v Praze-Ruzyni, přestože nepůsobí příliš esteticky a doposud ani zabydleně (okolní přepážky teprve čekají na své nájemce). Nutno ovšem podotknout, že k nám všechny požadavky přicházely korektní cestou a jejich zohlednění nebylo nemožné – a co není nemožné, nemůže být překážkou v realizaci natáčení.

Světelný park jsem volil velice pečlivě, ve výsledku jsem se omezil na tvrdší zdroje světla, které umožňují vyzařovat světlo bodově. Když jsem potřeboval vytvořit měkčí zdroj světla, odrážel jsem světlo z těchto zdrojů pomocí odrazných desek, případně změkčoval pomocí difusních fólií. Pohybovou techniku tvořila pouze kolejová jízda s deseti metry kolejí a minijib, který jsme využili k vytvoření kolmého nadhledu ve scéně s podpisem smlouvy (při střihu nakonec bohužel nebyla zařazena).

Oproti natáčení filmu Příběh neobvyklé vůně proběhlo natáčení spotu Orbix ve znamení pohody a dobré komunikace mezi mnou, režisérkou Gabrielou Jankovou i produkční Kateřinou Buzkovou. Natáčecí plán byl nastaven adekvátně počtu pořizovaných záběrů, nedostávali jsme se proto do výraznějších skluzů. Přestože ne vše bylo zajištěno s dostatečným předstihem, v průběhu natáčení bylo vše na svém místě.

9 OSOBNÍ POUČENÍ

Spolupráce s režisérkou Gabrielou Jankovou byla oživující zkušeností. Režisérka prozatím není poznamenána tolika zkušenostmi z praxe, aby předem rezignovala na realizaci i těch nejnáročnějších záměrů. To vede spolu se schopností nadchnout pro své nápady zbývající členy štábů k vytváření postupů a záběrů, které se nemusí nutně povést, ale nejsou ani zatracovány předem. Osobně jsem ocenil časté porady mezi mnou a režisérkou, při kterých jsme si vzájemně ujasnili průběh jednotlivých natáčecích dnů. Natáčení pak probíhalo téměř bez zádrhelů.

Jako velmi dobrý nápad, o který bych se rád podělil se čtenáři této bakalářské práce, se nám osvědčila doprava štábu i hlavní hrdinky v jednom prostorném voze (kapacita 8 + řidič), což zapůsobilo jako tmelící prvek pro jednotlivé členy štábu. Při četných přejezdech z místa na místo, které byly pro natáčení spotu Orbix typické, nebylo potřeba čekat na další vozy a nedocházelo k rozdělení štábu na více částí. Myslím si, že pro natáčení studentských filmů to je jeden z nejvhodnějších způsobů dopravy, navíc je výhodný i z ekonomického hlediska.

Za osobní selhání považuji špatnou přípravu na natáčení na letišti v Ruzyni, kdy jsem si předem nezakreslil do mapky nejvhodnější místa pro natáčení letadel na přistávacích a pojezdových drahách, přestože mám přístup k informacím o těchto „vyhlídkách“. Příliš jsem spoléhal na sliby klienta (resp. zástupce společnosti Orbix), že nás na taková místa dovede a umožní nám přístup do interních prostor letiště, což se posléze nestalo.

ZÁVĚR

Čtenář, který dočetl mou bakalářskou práci až sem, k jejímu závěru, projevil vysokou míru zájmu o pozadí vzniku dvou studentských audiovizuálních děl – propagačního filmu Příběh neobvyklé vůně a reklamního spotu Orbix. Právě takovému čtenáři je má práce určena. Snažil jsem se v ní s nadhledem zachytit kameramanský pohled na natáčení konkrétních studentských projektů, na jejichž vzniku jsem se aktivně podílel v pozici hlavního kameramana. Metodou konkrétních příkladů jsem se snažil popsat realizační procedury, které byly při natáčení použity, stejně jako chyby, jichž jsem se dopustil, nebo které mne ovlivnily při mé práci. Hodnocení těchto chyb jsem se pokusil shrnout pro každé z natáčených děl zvlášť, ačkoliv by jistě nebylo problémem najít mezi nimi i shodné body.

Doufám, že má práce přispěje jejímu k čtenáři k vyššímu respektování zájmů a požadavků kameramana, neboť tato profese je jednou z nejnáročnějších a přitom nejpodceňovanějších, jaké lze ve filmovém štábu nalézt. Snad se tedy budoucí tvůrci z řad studentů naší katedry (specializace Audiovize) dokáží vyvarovat alespoň výše popsaných chyb.

Nezbývá, než se rozloučit a zopakovat větu z úvodu: Čtenářům a divákům mé bakalářské práce bych chtěl poděkovat za jejich projevený zájem a popřát dobré světlo do jejich vlastních projektů.

SEZNAM PŘÍLOH

DVD-Video s propagačním filmem Příběh neobvyklé vůně

DVD-Video s reklamním spotem Orbix